

Samarbeidsavtale om areal- og transportutvikling i Nedre Glomma

01.07.2016 - 30.06.2021

Bypakke
**Nedre
Glomma**

1. Parter i avtalen

Denne samarbeidsavtalen om areal- og transportutvikling i region Nedre Glomma er inngått mellom følgende parter:

- Østfold fylkeskommune
- Fredrikstad kommune
- Sarpsborg kommune
- Statens vegvesen
- Jernbaneverket

Hvaler kommune har status som observatør i samarbeidets politiske styringsgruppe. Andre relevante aktører kan inviteres til å delta i samarbeidet dersom partene er enige om dette.

2. Bakgrunn for avtalen

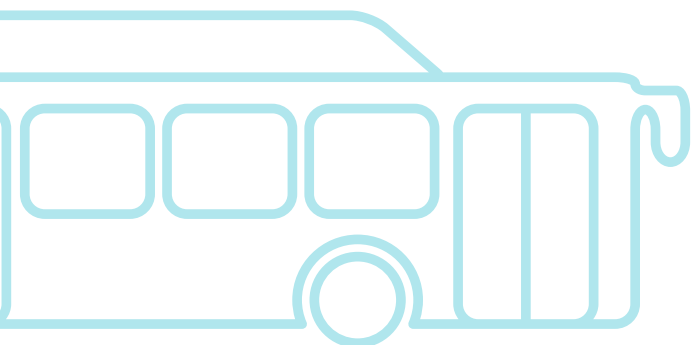

Region Nedre Glomma er landets femte største byområde og utgjør det største avlastningsområdet i Osloregionen. Nedre Glomma er ett felles bo-, arbeids- og servicemarked preget av stor interntransport, høy grad av pendling til Osloområdet og stor gjennomgangstrafikk til og fra utlandet.

På grunn av befolkningsøkning, økonomisk utvikling og økt samhandling forventes en større økning i transportmengden i Nedre Glomma enn i landet som helhet. Transportutfordringene i regionen vil øke og bli betydelige i forhold til miljø, framkommelighet og sikkerhet.

Arealbruk og transport henger nøye sammen, men samtidig tar det lang tid å endre arealbruksmønster og bosettingsstruktur. Areal- og transportpolitikken er viktige verktøy for å styrke Nedre Glommas attraktivitet og konkurransekraft og for å nå nullvekstmålet for biltrafikk. Areal- og transportpolitikken formes av kommunene, fylkeskommunen og av staten. Det er derfor viktig at forvaltningsnivåene samarbeider på grunnlag av felles mål og strategier.

Bystyrene/fylkestinget har vedtatt en regional bypakke for Nedre Glomma av delvis bompengefinansierte prosjekter. Fase 1 er godkjent av Stortinget og startet opp i 2015. Den regionale bypakka er svært omfattende og det vil ta mange år å gjennomføre de aktuelle prosjektene.

3. Hensikten med samarbeidsavtalen

Hensikten med denne samarbeidsavtalen er å beskrive, formalisere og forplikte samarbeidet mellom partene i avtalen.

Samarbeidsavtalen legges til grunn for forhandlinger om samarbeid med staten, representert ved departementene, om relevante ordninger herunder belønningsordningen, bymiljøavtaler, byutviklingsavtale og oppfølging av disse. Partene er kollektivt ansvarlig for å følge opp de avtalte mål og indikatorer med nødvendige og tilstrekkelige virkemidler.

- Samarbeidet skal bidra til å sikre god politisk forankring av mål og virkemiddelbruk.
- Samarbeidet skal bidra til god koordinering og forankring av annet regionalt samarbeid (som for eksempel Osloregionsamarbeidet) og av samarbeidet med statlige myndigheter.
- Samarbeidet skal sikre en koordinert og effektiv bruk av virkemidlene som hver av partene rår over.

4. Hovedprinsipp for samarbeidet

Partene i denne avtalen inngår et langsiktig samarbeid om en felles areal- og transportutvikling i Nedre Glomma som skal sikre en bære- og konkurransekraftig utvikling i regionen.

Samarbeidet innenfor denne avtalen skal bidra til en forpliktende samordning av areal- og transportutviklingen som følger opp lokale, regionale og nasjonale mål.

Til grunn for samarbeidet legges:

- Nasjonale utslippsmål som følger av ratifisering av Parisavtalen om klima
- Nasjonale mål og forutsetninger definert i den til enhver tid gjeldende Nasjonale transportplan (NTP)
- Nasjonale mål og føringer definert i statlige forventningsnotat
- Mål og indikatorer som følger av avtaler samarbeidspartene inngår med staten (som belønningsordningen, bymiljøavtaler, byutviklingsavtaler)
- Konseptvalgutredningen (KVU) og senere proposisjoner til Stortinget om bompengeprosjekter i Nedre Glomma
- Konseptvalgutredningen for InterCity-utbyggingen (IC)
- Føringer fra fylkesplanen for Østfold og Regional Transportplan (RTP)
- Føringer fra kommuneplaner

Gjennom samarbeidet skal partene bidra til:

- Å sikre et godt, kunnskapsbasert beslutningsgrunnlag for folkevalgte i kommunene og i fylkekommunen, samt for andre myndigheter og sektorer, for å bidra til helhetlige løsninger og økt gjennomføringskraft

Samarbeidet skal baseres på følgende prinsipper:

- Samarbeidet er mellom selvstendige og likeverdige parter
- Konsensus legges til grunn for anbefalinger og tilrådninger
- Forslag til konkrete planer og tiltak som utarbeides og tilrådes under dette samarbeidet skal bygge oppunder de mål som er definert under denne avtalens pkt. 5.

5. Mål for samarbeidet

Hovedmålene for samarbeidet under denne avtalen er:

- å utvikle Nedre Glomma som en attraktiv og konkurransedyktig region basert på bærekraftige virkemidler innen areal- og transportsektoren

Med bærekraftig menes:

- langsiktig, framtidsrettet og konkurransedyktig næringsutvikling og verdiskapning
- styrking av regionens miljømessige kvaliteter
- bedring av befolkningens levekår og livskvalitet
- reduksjon av transportbehov og transportsektorens klimagassutslipp, samt å redusere avhengigheten av fossile drivstoff.

For arealpolitikken innebærer dette:

- Styrking av bysentrene og vedlikehold av lokalsentrene som flerfunksjonelle sentre med høy grad av kvalitet og attraktivitet for økonomisk, sosial og kulturell aktivitet
- Fortetting og transformasjon, prinsipper om rett funksjon på rett sted, og utbygging rundt de viktigste, høyverdige kollektivknutepunkter
- Redusert arealforbruk og sikring av grønnstruktur og landskapsverdier i og rundt sentrene

For transportpolitikken innbærer dette:

- Utvikling av et effektivt og hensiktsmessig transportsystem for regionens befolkning og næringsliv
- Miljøvennlig transportsystemer basert på kollektivtransport av høy kvalitet som grunnstamme, med tilgjengelighet for alle
- Utvikling av kollektivknutepunkter, styrke samordning av buss og bane, samt øke kollektivtransportens framkommelighet
- Utvikling av et attraktivt tilbud for gående og syklende
- Reduksjon av behovene og motivene for bruk av privatbiler, særlig til arbeidsreiser, også ved bilrestriktive tiltak/parkeringspolitikk
- Tilrettelegging for alternative miljøvennlige drivstoff som bidrar til å redusere lokal forurensing (som elektrisitet og biogass)
- Trafikksikkerhet vektlegges i alle tiltak

For transportpolitikken er det operative målet en nullvekst i personbiltrafikken i Nedre Glomma, med utgangen av 2013 som referansetidspunkt (jevnfør egen avtale om belønningstilskudd).

6. Oppgaver

Ta ansvar for å koordinere forpliktende samarbeid med myndigheter og oppfølging av statlige vedtak, prosjekter, tiltak og utredninger, herunder:

- Oppfølging av politiske vedtak knyttet til bompengeprojektene
  - Behandle årlige handlingsprogram for godkjente prosjekter (faser)
  - Inneha en pådriverrolle ved å utarbeide forslag til nye faser med innhold og kvalitetssikring av disse
  - Bidra til å sikre nødvendig plangrunnlag

- Sikre best mulig framdrift og koordinering mellom bompengeprojektene og InterCity-utbyggingen, både i planleggings- og utbyggingfasen
- Følge opp mål og tiltak i 4-årige avtale om statlige belønningstilskudd for økt kollektivtransport og redusert bilbruk ut 2017
- Søke nye forpliktende samarbeidsordninger med staten (som Bymiljøavtale med Samferdselsdepartementet (SD) og Byutviklingsavtale med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD))
- Samarbeide om innspill og høringsuttalelser til nasjonale planer og budsjetter for å ivareta regionens behov og interesser (for eksempel i arbeid med Nasjonal Transportplan (NTP), Osloregionens areal- og transportstrategi og andre, store transportutredninger)

Bidra til koordinering og forankring av regionens arbeid knyttet til regionale planer og tiltak innenfor areal- og transportplanlegging, herunder oppfølging av Regional Transportplan (RTP) og handlingsprogrammet til denne.

Sikre god koordinering av planer og tiltak på tvers av kommunegrensene med sikte på en helhetlig, langsiktig arealutvikling, til beste for hele regionen. Dette samarbeidet baseres på prinsippene om:

- Samarbeid om felles arealstrategi
- Forpliktende og forutsigbare arealplaner som bygger opp om nullvekstmålet
- Utrede og anbefale innholdet i en felles parkeringspolitikk i byområdene
- En arealutvikling og parkeringspolitikk som sikrer de mål og tiltak som følger av samarbeidsavtaler med staten (som Bymiljøavtale og Byutviklingsavtale)

7. Organisering

Styringsgruppe

Styringsgruppa skal bestå av 3 representanter med vararepresentanter fra henholdsvis Sarpsborg kommune, Fredrikstad kommune og Østfold fylkeskommune.

Statens Vegvesen og Jernbaneverket representeres ved sine regiondirektører eller tilsvarende. Styringsgruppa konstituerer seg selv. Prosjektleder er sekretær for styringsgruppa.

Mandat

Styringsgruppa skal lede arbeidet med de oppgavene som er beskrevet i denne avtale, herunder:

- Gi anbefaling i saker som skal fremmes til lik behandling i partenes formelle politiske organer
- Vedta budsjett og handlingsplaner for belønningstilskuddet, og godkjenne årlige rapporter fra Nedre Glomma til Samferdselsdepartementet om bruk av belønningstilskuddet
- Sikre bredest mulig politisk og samfunnsmessig forankring, bl.a. gjennom Referansegruppa
- Fastsette en kommunikasjonsstrategi for arbeidet under denne avtale og påse at felles mål for kommunikasjonsarbeidet følges opp i daglig arbeid
- Fungere som styringsgruppe for porteføljestyringen av de bompengefinansierte prosjektene
- Forhandle med staten v/Vegdirektoratet om en bymiljøavtale, og legge anbefalt forslag fram for politisk behandling
- Fastsette nærmere oppgaver og mandat for Rådmannsutvalget

Referansegruppe

For å sikre god politisk forankring etableres det en referansegruppe med 5 folkevalgte representanter fra hver av kommunene og fylkeskommunen. Partene i næringslivet, samt de regionale næringslivsorganisasjonene i Fredrikstad og Sarpsborg, inviteres til å delta i referansegruppa.

Mandat

- Drøfte sentrale problemstillinger som samarbeidsavtalen omfatter
- Gi Styringsgruppa råd om prioriteringer og innretninger innenfor samarbeidsavtalen
- Bidra til å etablere samarbeid med næringslivet og bedrifter om gjennomføring av tiltak

Rådmannsutvalg

Rådmannsutvalget består av samarbeidspartenes rådmenn og en representant fra hver av de to transportetatene. Rådmannsutvalget innstiller til styringsgruppa. På denne måten sikres en god administrativ forankring. Utvalget konstituerer seg selv. Prosjektleder er sekretær for utvalget.

Mandat

- Sikre gjennomføring av samarbeidsavtalens intensjon og mål gjennom nødvendige organisasjonsmessige og økonomiske tiltak
- Drøfte forslag til og innstille til budsjetter og handlingsprogram, fremme disse for styringsgruppa og sikre nødvendig, formell behandling i respektive politiske fora
- Drøfte og innstille i saker til Styringsgruppa
- Fremme nødvendige saker for politisk behandling i kommunene og fylkeskommunen
- Ansvarlig for oppfølging av vedtak fattet i avtalens definerte beslutningsorganer
- Ansvarlig for oppfølging av avtaler som partene i fellesskap har inngått med eksterne parter, herunder Samferdselsdepartementet
- Ansvar for å opprette arbeidsgrupper og andre administrative funksjoner, inkludert bemanning av bypakkesekretariatet, og gi nærmere mandat for disse
- Medlemmene i Rådmannsutvalget har observatørstatus i Styringsgruppa

8. Økonomi og rapportering

Samarbeidet under denne avtalen baserer seg på følgende hovedmodell for finansiering:

- Den felles prosjektadministrasjonen finansieres i form av et spleiselag fra kommunene (50%) og fylkeskommunen (50%), dersom dette ikke kan dekkes inn gjennom statlige midler eller bompenger.
- Finansieringen av bompengeprojektene følger av den aktuelle stortingsproposisjon. Statens vegvesen administrerer gjennomføringen av disse fasene.
- Tiltak under belønningsordningen for økt kollektivtransport og redusert bilbruk finansieres i tråd med avtalen med Samferdselsdepartementet.
- Tiltak under eventuelt andre kommende avtaler med staten finansieres i tråd med disse.
- Enkeltprosjekter som ikke inngår i grunnfinansieringen, belønningsordningen eller i kommende faser av bompengeprojekter, finansieres i hvert enkelt tilfelle av deltagende parter med den kostnadsfordeling partene blir enige om. Det inngås egne skriftelige avtaler om dette for hvert enkeltprosjekt.
- De samarbeidende parter dekker egne kostnader til sine deltakere/representanter i arbeidet underlagt denne avtalen. Dette gjelder også for eventuelle studiereiser, befaringer, seminarer m.m.

Det skal framlegges en årsrapport for arbeidet under denne avtalen. Årsrapporten skal behandles av styringsgruppa for avtalen senest uke 10 i påfølgende år.

9. Avtalepartenes ansvar og forpliktelser

Hver av partene i denne avtalen er forpliktet til å stille til disposisjon den nødvendige kompetanse, kapasitet og økonomiske midler som følger av denne avtalen.

Hver av partene er forpliktet til aktivt å arbeide for å støtte opp om samarbeidet og de mål og strategier det er basert på.

10. Oppsigelse av avtalen

En part kan si opp avtalen med 1 års varsel dersom ikke avtale inngått med 3. part er til hinder for dette.

11. Endring av avtalen

Hver av partene kan be om revidering av avtalen. Endring av avtalen krever tilslutning av samtlige parter.

12. Avtalens varighet

Det legges opp til et langsiktig samarbeid: Avtalens varighet er 5 år (fram til 30.06.2021) med en felles intensjon om å forlenge avtalen. Beslutning om forlengelse av avtalen skal skje senest ett år før avtalen utløper.

Nedre Glomma 2016

Østfold fylkeskommune
v/fylkesordfører Ole Haabeth

Statens vegvesen region Øst
v/regionvegsjef Per Morten Lund

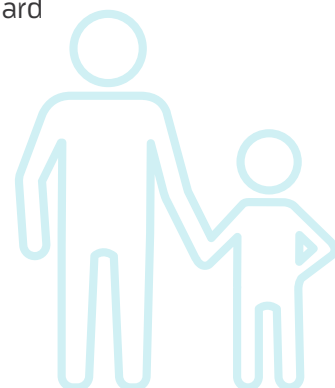
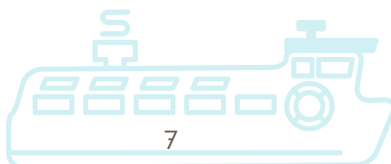
Sarpsborg kommune
v/ordfører Sindre Martinsen-Evje

Fredrikstad kommune
v/ordfører Jon-Ivar Nygård

Jernbaneverket
v/prosjektleder Anne Siri Haugen

I Bypakke Nedre Glomma jobber vi sammen for å utvikle effektive og miljøvennlige transportsystemer.

Slik legger vi grunnlaget for en attraktiv region hvor det er godt å bo.

ØSTFOLD
FYLKESKOMMUNE

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Sarpsborg
kommune

Jernbaneverket

Statens vegvesen

